

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zastoupeného Mgr. Ritou Kubicovou, advokátkou se sídlem Ruská 87/11, Ostrava - Vítkovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, adresa pro doručování Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště Ostrava – regionální referát rozhodovací činnosti, Zelená 3158/34a, proti rozhodnutí žalované č.j. 3413/9014/409/07/Kr, ze dne 5. 11. 2007, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 10. 2008, č. j. 38 Cad 1/2008 – 58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokátky Mgr. Rity Kubicové **se určuje** částkou 2856 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) se včas podanou kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované. Tímto rozhodnutím ze dne 5. 11. 2007, č.j. 3413/9014/409/07/Kr bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzen platební výměr Okresní správy sociálního zabezpečení (dále též „OSSZ“) Frýdek – Místek ze dne 21. 7. 2005, č.j. OSVČ/6002/PV99/2005, jímž správní orgán I. stupně žalobci uložil podle § 104c

zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále „zákon č. 582/1991 Sb.“) povinnost zaplatit dlužné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále též „pojistné“) a penále, a to celkem ve výši 445 766 Kč, z toho doplatek pojistného za rok 2001 ve výši 5861 Kč, doplatek pojistného za rok 2002 ve výši 6305 Kč, doplatek pojistného za rok 2003 ve výši 6572 Kč, doplatek pojistného za rok 2004 ve výši 11 964 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 1994 ve výši 195 855 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 1995 ve výši 172 424 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 1997 ve výši 6699 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 1998 ve výši 7058 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 1999 ve výši 7297 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 2000 ve výši 7536 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 2001 ve výši 6993 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 2002 ve výši 5202 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 2003 ve výši 2991 Kč, penále z nedoplatku pojistného za rok 2004 ve výši 862 Kč a penále ze záloh pojistného za rok 2004 ve výši 2177 Kč.

Proti napadenému rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu, v níž namítal, že žalovaná zatížila správní řízení závažnou vadou, neboť nerespektovala rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 6. 2007, č.j. 38 Cad 9/2006 – 49. Žalovaná v souladu s uvedeným rozsudkem žalobce vyzvala, aby prokázal, že se v době doručení platebního výměru ze dne 21. 7. 2005 č.j. OSVČ/6002/PV99/2005 nezdržoval na adrese N. 1499, F. n. O. Na tuto výzvu žalobce sdělil, kde se zdržoval v době doručování platebního výměru (tj. v září 2005) a kdo to může dosvědčit. Žalovaná se však navrženými důkazy nezabývala a opakovaně odvolání žalobce zamítla. Platební výměr byl přitom v rozporu s § 24 odst. 2 správního řádu doručován s úložní dobou 3 dny, nikoli 15 dnů. Platební výměr tak nebyl žalobci řádně doručen, což nelze přičíst k tíži žalobce a odepřít mu možnost podat opravný prostředek.

Žalobce považoval platební výměr za nezákonný, neboť po něm jako plátcí pojistného bylo požadováno, aby platil pojistné i z peněz, které mu byly „prokazatelně nezákonně exekučně odebrány orgány státu, jak je doloženo pravomocným rozsudkem sp. zn. 22 Ca 246/94 a 22 Ca 247/94“ Žalobci žádný právní předpis nestanoví, aby platil pojistné z nezákonně a protiprávně exekučně odebraných finančních prostředků orgány státu.

V doplnění žaloby ze dne 11. 4. 2008 žalobce požadoval, aby krajský soud posoudil, zda žalovaná respektuje pravomocné rozsudky sp. zn. 22 Ca 246/94 a 22 Ca 247/94. Žalovaná se nevypořádala s tím, že žalobce dne 2. 12. 2002 podal „nové řádné opravné přehledy o příjmech a výdajích OSVČ“, jimiž se domáhal, aby mu bylo stanoveno pojistné za roky 1994, 1995 a 1996 podle zákona, dle jeho skutečných a prokázaných příjmů a výdajů, tj. nikoli dle fiktivních částek. Ve věci tohoto podání však nebylo vydáno žádné rozhodnutí. Žalobce v prosinci 2007 uhradil dlužné pojistné za roky 1997 až 2006, proto již jen z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí žalované věcně nesprávné.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že na základě skutečností uvedených v podání žalobce ze dne 30. 9. 2007 považovala odvolání proti platebnímu výměru za včas podané. Podle žalované bylo dlužné pojistné a penále předepsané platebním výměrem stanoveno v souladu s právními předpisy, žalovaná podala přehled dlužného pojistného a jeho penále za jednotlivé roky. Dne 2. 12. 2002 obdržela OSSZ Frýdek - Místek přehledy o příjmech a výdajích žalobce za roky 1994, 1995 a 1996, žalobce uvedl, že původně podané přehledy obsahovaly i příjmy, které mu byly nezákonně exekuvovány. K těmto přehledům

však OSSZ Frýdek - Místek nepřihlédla, neboť žalobce neprokázal, že podal finančnímu úřadu dodatečná či opravná daňová přiznání za roky 1994, 1995 a 1996, tyto nové přehledy nebyly podány v souladu s § 15 odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. Podle účetní evidence žalované uhradil žalobce dne 27. 12. 2007 platbu ve výši 80 515 Kč, napadené rozhodnutí však bylo vydáno dne 5. 11. 2007.

Krajský soud předně uvedl, že napadené rozhodnutí bylo doručeno žalobci dne 8. 11. 2007, posledním dnem lhůty pro podání žaloby byl den 8. 1. 2008. Žalobce podal žalobu k poštovní přepravě dne 7. 1. 2008, současně požádal o ustanovení zástupce. O této žádosti krajský soud rozhodl usnesením dne 18. 2. 2008, č.j. 38 Cad 1/2008 – 22, které nabylo právní moci dne 28. 2. 2008. Žalobce tak mohl rozšiřovat žalobní body jen do 29. 2. 2008. Vzhledem k tomu se krajský soud nezabýval žalobními body obsaženými až v doplnění žaloby ze dne 11. 4. 2008.

Námítky nesprávného postupu při doručení platebního výměru krajský soud vyhodnotil jako nedůvodné, neboť žalovaná – přestože neprovedla žalobcem navrhované důkazy v tom směru, zda se žalobce v době doručování platebního výměru zdržoval či nezdržoval na adrese F. n. O., N. 1499 – posoudila odvolání žalobce proti platebnímu výměru za včas podané, čímž v souladu se závazným právním názorem vysloveným v rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 6. 2007, č. j. 38 Cad 9/2006 odstranila vady předcházejícího odvolacího řízení.

Krajský soud z obsahu žaloby dovodil, že žalobce tvrdí nezákonnost rozhodnutí o pojistném, respektive o penále za nedoplatků pojistného za roky 1994, 1995 a 1996. Krajský soud z obsahu správního spisu zjistil, že platebním výměrem ze dne 8. 11. 1996, č. 251/96, který nabyl právní moci 6. 12. 1996, OSSZ Frýdek - Místek rozhodla, že žalobce je povinen uhradit mj. doplatek pojistného za rok 1994 ve výši 143 611 Kč. Platebním výměrem ze dne 9. 9. 1997 č. 073/97 OSSZ Frýdek – Místek rozhodla, že žalobce je povinen uhradit mj. doplatek pojistného za rok 1995 ve výši 126 411 Kč. Proti tomuto platebnímu výměru podal žalobce odvolání, které žalovaná rozhodnutím ze dne 2. 12. 2007 č.j. 2490/97 – Kr zamítla a platební výměr potvrdila. Přehled o údajích podle § 15 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. za rok 1996 podal žalobce dne 23. 7. 1997, přičemž nedosáhl stanovené výše příjmů (ztráta 677 881 Kč), proto nebyl povinen za tento kalendářní rok platit pojistné.

Krajský soud poukázal na charakteristiku penále jako příslušenství pojistného, sledující jeho osud. Plátce pojistného, který nezaplatil splatné pojistné nejpozději v den jeho splatnosti, je v prodlení. Povinnost platit penále není založena vydáním platebního výměru, který má povahu rozhodnutí deklaratorního, jímž OSSZ plátcí pojistného předpis penále pouze sděluje.

Námítku žalobce, že není povinen platit pojistné za roky 1994, 1995 a 1996 z finančních prostředků které mu byly „prokazatelně nezákonně exekučně odebrány orgány státu, jak je doloženo pravomocným rozsudkem sp. zn 22 ca 246/94 a 22 Ca 247/94“ vyhodnotil krajský soud jako právně nevýznamnou pro toto řízení, neboť v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o penále se již nelze věcně zabývat skutečností, zda nedoplatek pojištění byl či nebyl vyměřen ve správné výši. Pokud tedy nebylo rozhodnutí ukládající žalobci zaplatit doplatky pojistného za roky 1994 a 1995 (tj. platební výměr ze dne 8. 11. 1996, č. 251/96 a platební výměr ze dne 9. 9. 1997 č. 073/97) zrušeno (což v projednávané věci nevyšlo najevo), nelze úspěšně namítat, že je nezákonné proto, že povinnost platit pojistné byla stanovena neoprávněně. Za rok 1996 žalobci nevznikla

povinnost platit pojistné, napadeným rozhodnutím nebylo rozhodnuto o penále z nedoplatku pojistného za rok 1996.

Krajský soud v Ostravě proto rozsudkem ze dne 9. 10. 2008, č. j. 38 Cad 1/2008 – 58, žalobu zamítl.

V kasační stížnosti podávané z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“) stěžovatel upozornil na neprovedení důkazů žalovanou, kterými dokládal, že se v době doručování platebního výměru nenacházel v místě bydliště, a to přinejmenším ode dne 4. 9. 2005 do 18. 9. 2005. Jednalo se o knihu jízd společnosti BEZKHYHAUS s.r.o. ze září 2005 a protokol o jednání u Obvodního soudu Praha 10 ze dne 12. 9. 2005 ve věci sp. zn. 17 C 127/2005. Uvedené důkazy dokládají vady řízení. Žalovaná však i po neprovedení těchto důkazů považovala odvolání stěžovatele ze dne 26. 10. 2005 za včasné podané, čímž vady předchozího řízení odstranila.

Podle stěžovatele se žalovaná nevypořádala s jeho námitkami směřujícími proti napadenému platebnímu výměru. Po stěžovateli bylo totiž požadováno, aby platil pojistné i z peněz, které mu byly nezákonně odebrány orgány státu (pojistné za roky 1994, 1995, 1996), jak stěžovatel již dříve doložil správnímu orgánu I. stupně i žalované pravomocným rozsudkem, sp. zn. 22 Ca 246/94 a 22 Ca 247/94, který nabyl právní moci již dne 28. 4. 1995. Napadené rozhodnutí žalované a rozhodnutí správního orgánu I. stupně tak bylo vydáno v rozporu s čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, neboť obsahuje částky údajného pojistného a z toho plynoucí penále, které stěžovatel nebyl povinen platit.

Žalovaná ani správní orgán I. stupně se rovněž nezabývaly podáním stěžovatele ze dne 29. 11. 2002 – novým řádným opravným přehledem o příjmech a výdajích stěžovatele jako osoby samostatně výdělečně činné, jímž se domáhal, aby mu bylo stanoveno pojistné za roky 1994, 1995 a 1996 podle jeho skutečně prokázaných příjmů. Správní orgán I. stupně a žalovaná tak zatížily předmětné řízení vadou, odůvodnění postupu správního orgánu I. stupně v napadeném rozhodnutí ve vztahu k jeho podání ze dne 29. 11. 2002 považuje stěžovatel za nedostatečné. Stěžovatel má za prokázané, že ve věci tohoto podání nebylo vydáno žádné rozhodnutí, které by přezkoumal nezávislý soud, tato skutečnost zatěžuje napadené rozhodnutí neodstranitelnou vadou. V nevydání tohoto rozhodnutí spatřuje stěžovatel taktéž zmatečnost řízení před krajským soudem. Stěžovatel závěrem zdůraznil, že v prosinci 2007 uhradil dlužné částky za roky 1997 až 2006, tyto částky považuje za správné. Již z tohoto pohledu je tudíž rozhodnutí žalované věcně nesprávné.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaná zrekapitulovala průběh řízení a ztotožnila se závěry krajského soudu.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel v kasační stížnosti dovozoval zmatečnost řízení před krajským soudem, neboť na základě jeho podání ze dne 29. 11. 2002 nebylo žalovanou vůbec rozhodnuto. K námitce zmatečnosti tak Nejvyšší správní soud předně poznamenává, že žádný ze zákonem předvídaných důvodů (chybějící podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce) stěžovatel nejenže nenamítal, ale ani jinak ze souvislosti posuzované věci či z napadeného rozsudku samotného, nikterak nevyplývá.

Námitka stěžovatele, že se žalovaná a správní orgán I. stupně nedostatečně zabývaly jeho podáním ze dne 29. 11. 2002 – opravným přehledem o příjmech a výdajích, jímž se domáhal, aby mu bylo stanoveno pojistné za roky 1994, 1995 a 1996 podle jeho skutečně prokázaných příjmů, není řádně uplatněným kasačním důvodem. Tato námitka je nepřipustná ve smyslu ust. § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť nebyla stěžovatelem uplatněna v řízení před soudem (ve lhůtě pro podání žaloby), jehož rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkouvává, ač tak jmenovaný mohl učinit.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že OSSZ Frýdek – Místek neprovedla jím navrhované důkazy k objasnění okamžiku doručení platebního výměru, aby posléze konstatoval, že žalovaná přes neprovedení těchto důkazů považovala odvolání stěžovatele za včas podané. Nejvyšší správní soud k těmto poněkud nesrozumitelným výtkám stěžovatele uvádí, že směřují do posouzení procesní otázky včasnosti jeho podaného odvolání, která však byla v průběhu řízení, jak již bylo předestřeno v rekapitulační části, žalovanou kladně zodpovězena. Napadeným rozhodnutím žalované bylo rozhodnutí správního orgánu I. stupně přezkoumáno věcně, rozhodnutí žalované takto přezkoumal i krajský soud.

Na tomto místě však musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že ve lhůtě k podání žaloby stěžovatel řádně uplatnil pouze výše uvedený žalobní bod týkající se otázky doručení platebního výměru OSSZ Frýdek – Místek. Krajský soud se tedy v odůvodnění rozsudku vypořádal i s dalšími námitkami stěžovatele nad rámec ust. § 71 odst. 2 s. ř. s. Z důvodu právní jistoty a ve prospěch stěžovatele však Nejvyšší správní soud navíc přikročil k posouzení i těchto námitek, které stěžovatel zopakoval v kasační stížnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti uváděl, že není povinen platit pojistné za roky 1994, 1995 a 1996 z finančních prostředků, které mu byly nezákonně odebrány orgány státu, jak již dříve doložil pravomocným rozsudkem sp. zn. 22 Ca 246/94 a 22 Ca 247/94 Krajského soudu v Ostravě, který nabyl právní moci dne 28. 4. 1995

Vzhledem k tomu, že hlavní argumentace stěžovatele tak spočívá v námitce zákonnosti platebních výměrů, týkajících se nedoplatků pojistného ze roky 1994, 1995 a 1996 a nikoliv napadeného rozhodnutí, jímž bylo mimo jiné stanoveno penále z nedoplatků pojistného za roky 1994 a 1995, Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem nemohl shledat relevanci uvedené námítky pro toto řízení.

Rozsah přezkumné činnosti soudu je vymezen v § 75 odst. 2 s. ř. s. tak, že soud přezkouvává v mezích žalobních bodů výroky napadeného rozhodnutí, což je v daném případě platební výměr stanovující též penále z nedoplatku pojistného za rok 1994 a 1995.

Stěžovatel si patrně především neujasnil, jaký je předmět řízení v nyní projednávané věci. Byl-li totiž závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví. O takovou situaci se v případě penále z dlužného pojistného nejedná, a proto krajský soud zcela důvodně námitku stěžovatele, že žalovaná nesprávně rozhodla o nedoplatcích pojistného za roky 1994, 1995 a 1996 vyhodnotil jako právně nevýznamnou pro toto řízení, protože zákonnost této povinnosti nemohl přezkoumat.

Je nesporné, že penále je svou povahou sankcí za opoždění či nesprávné (případně obojí) placení pojistného a povinnost stěžovatele platit penále nebyla konstituována napadeným platebním výměrem, protože vznikla ze zákona již následující den po splatnosti pojistného.

Protože však v daném případě nebylo prokázáno, že pravomocná rozhodnutí žalované ukládající stěžovateli povinnost zaplatit doplatky pojistného za roky 1994 a 1995 (tj. platební výměr ze dne 8. 11. 1996, č. 251/96 a platební výměr ze dne 9. 9. 1997 č. 073/97) byla zrušena nebo změněna, je zcela nepodstatné, dovozuje-li stěžovatel s poukazem na neexistenci důvodů pro vznik vlastní povinnosti platit pojistné, že nejsou dány ani důvody pro vznik penále k pojistnému. Výši penále žalovaná ověřila a nezjistila pochybení při jeho stanovení, ostatně stěžovatel samotný způsob výpočtu výše penále nezpochybnil.

Nejvyšší správní soud nadto podotýká, že v roce 1996 stěžovateli povinnost platit pojistné nevznikla, napadený platební výměr stanovení pojistného a potažmo penále za toto období neobsahuje. Požadavek stěžovatele na přezkoumání povinnosti platit pojistné a penále za uvedené období se zcela míjí s obsahem napadeného rozhodnutí. Stejně tak okolnost, že stěžovatel uhradil v prosinci 2007 dlužné částky za roky 1997 až 2006, nemůže založit věcnou nesprávnost napadeného rozhodnutí. K uvedené platbě došlo až po vydání napadeného rozhodnutí, již jen pouze pro úplnost zdejší soud navíc připomíná znění § 22a odst. 2 zákona č. 589/1992 Sb. upravující prioritu použití úhrady dlužných částek osoby samostatně výdělečně činné (1. pokuty, 2. nejstarší nedoplatky pojistného, 3. běžné platby pojistného atd.).

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle § 103 odst. 1 písm. b) ani c) s. ř. s. a kasační stížnost proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaná měla ve věci úspěch, nevznikly jí však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec její běžné úřední činnosti. Soud jí proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Stěžovateli byla usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 2. 2008, č. j. 38 Cad 1/2008 - 22, ustanovena zástupkyně - advokátka. V takovém případě s ohledem na § 35 odst. 8 a § 120 s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud proto určil odměnu advokátky podle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 9 odst. 3

vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) částkou 2100 Kč za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti), když zohlednil, že převzetí a příprava zastoupení proběhla již v řízení o žalobě. Soud dále přiznal 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celková odměna tedy činí 2400 Kč. Protože advokátka Nejvyššímu správnímu soudu doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“), podle § 35 odst. 8 s. ř. s. se zvyšuje odměna o částku odpovídající DPH, kterou je advokát povinen odvést z odměny za zastupování a náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Částka daně vypočtená podle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 456 Kč. Odměna advokáta navýšená o DPH celkově činí 2856 Kč. Zástupkyni stěžovatele se proto přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 2856 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. března 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu